

Tednik Učiteljski Tovariš.

Glasilo avstrijskega jugoslovanskega učiteljstva.

Štev. 51.

V Ljubljani, 20. grudna 1907.

XLVII. leto.

„Učiteljski Tovariš“ izhaja vsak petek. Ako je ta dan praznik, izide list dan pozneje. Vse leto stoji 8 K, pol leta 4 K, četrt leta 2 K. Posamezna številka 16 h. Spise je pošiljati samo na naslov: Uredništvo „Učiteljskega Tovariša“ v Idriji. Naročnino prejema Frančišek Ōrnagoj, nadučitelj v Ljubljani (Barje). — Vse pošiljatve naj se pošiljajo franko. — Rokopisov ne vračamo. — Za oznanila je plačati od dvostopne petit-vrste po 20 h, če se oznanilo tiska enkrat; po 18 h, če se tiska dvakrat, in po 16 h, če se tiska trikrat; če se večkrat tiska, znaten popust. Oznanila sprejema „Učiteljska tiskarna“. Priloge poleg poštnine 6 K.

Poziv.

Učitelje in učiteljice, ki so prosili kdaj za učiteljska mesta na Koroškem, a niso dobili tam nobene službe, prosimo nujno, da se zglase pri našem uredništvu ter povedo, kdaj in za katero mesto na Koroškem so prosili. Kdor se odzove temu pozivu, pospeši dosego jako važnega narodnega interesa.

Z dunajskega shoda.

Iz predsednikovega zaključnega govora.

Predsednik Kessler je zaključil zborovanje z besedami: Če pregledamo današnje zborovanje, moremo reči z iskrenim zadovoljstvom, da je njega rezultat jako razveseljav. Zborovanje, kakršno je prvo v Avstriji, sestavljeno iz zastopnikov vseh svobodomiselnih učiteljskih društev monarhije, je enoglasno sklepalo o izboljšanju gmotnega položaja učiteljstva, in gospodje državni poslanci, ki so nas počastili s svojim obiskom in govorili k našim zahtevam v imenu svojih parlamentarnih strank, so se brez izjeme izrekli zanje, da, celo več, oni so se v imenu svojih strank zavezali, da bodo naše zahteve podpirali v parlamentu. Nemška nacionalna zveza in agrarci s poslancem Bendlom, Mladočehi z dr. Stranskim, socialni demokrati s poslanci Pernertorferjem, Tomáškom in Vanekom, nemški radikaleci s poslancem Malikom, Rutenci s poslancem Spenulom, češki nacionalni socialci s poslancem Lisijem reprezentujejo lepo večino za naše zahteve, da bi moralo res iti po vražji volji, ako bi se nam ne izpolnile. Nimamo prav nobenega vzroka, da bi nam upadlo upanje, ki so ga zatirali dogodki v nekaterih deželnih zborih. Nismo obupani in brez poguma, zakaj danes smo videli, da nismo brez moči, to pa zlasti z ozirom na dana nam zagotovila. Nas je 50.000 delavnih čebel, ki bomo slejkoprej z vso marljivostjo izpolnovali svojo odgovorno nalogo — toda naj ne ostane neizgovorjena tudi svarilna beseda — znamo pa rabiti tudi želo v obrambo in za napad.

Na katero stran naj vplivajo naše zborovanje in naši sklepi? Na to vprašanje je treba kratkega odgovora. Vplivajo naj na zakonodajalne korporacije, da bodo te končno zadostile splošno kot pravično priznanim željam učiteljstva. Velika naloga teh korporacij ne obstoji samo v tem, da ustvarjajo in sklepajo zakone, temveč, da čujejo tudi nad tem, da se sprejeti zakoni izpolnujejo. Visoka državna zbornica ne more pričakovati, da se izpolnujejo zakoni, ki jih sklene, ako dopusti, da odlikujejo razne dežele

prej sprejete s popolnim preziranjem. Vplivajo naj na visoko vlado, ki ima nalog, da izvede sprejete in z najvišjo sankcijo potrjene zakone. Ako je mogoče, z železno doslednostjo izvajati davčne in vojne zakone, ki razpolagajo z denarjem in s krvjo podložnikov, tedaj mora biti tudi mogoče, da se pridobi brezobzirna veljava onim zakonom, ki so bili ustvarjeni zaradi vzgoje in izobrazbe narodov. Ako je res, da ne sme štediti država v očigled svoje moči, tedaj sme to storiti najmanj tam, kjer je to delala doslej, pri šoli. Država, ki hrani pri šoli, plačuje pri prisilni delavnici.

Naše zborovanje naj vpliva na široke mase ljudstva, da ne sme pozabiti svojih najboljših prijateljev, učiteljev. Več poslancev nas je danes zagotovilo, da nas bodo v boju za naše pravice podpirali proletarci telesnega in proletarci duševnega dela. Mi tudi verujemo na to, da se bo ljudstvo zavzelo za nas.

Naše zborovanje naj vpliva tudi na nas same. Tesno moramo skleniti svoje vrste in se zavzeti mož ob možu, rama ob rami za svoje zahteve. Razveseljujoča podoba edinosti današnjega zborovanja se bo gotovo razširila tako, da predstavlja 50.000 članov svobodomiselnega avstrijskega učiteljstva, ki ga zastopamo danes, zedinjeno in združeno množico, ki jo navdaja ena volja, neupogljiva volja izvedbe svojih zahtev. Dva pregovora vam dajem na pot, in ne uvažujte jih sami, ampak naj jih uvažujejo tudi drugi: „Sila kola lomi“ in „Sila ne pozna pravila“.

Zahvaljam gospode državnozborske in deželnozborske poslance, ker so prišli med nas, zahvaljam govornike iz njihovih vrst, ki so obljubili jasno in nedvoumno podporo našim zahtevam. Najlepšo hvalo vam, tovariši in tovarišice, ki ste prišli s tako velikimi in težkimi žrtvami semkaj. Pozdravite svoja društva in svoje stanovske brate in jih opominjajte k edinosti — edinstvo krepí!

Pismo ali brzojavno so shod pozdravili in obljubili podporo državni poslanci: L. Erb, E. pl. Stranský, F. Marechl, Elderseh, dr. A. Skedl, H. Beer, dr. Sommer, H. Albrecht, dr. Hofmann pl. Wellenhof, A. Schäfer, V. C. Teltschik, Kasper, Glöckl, V. Stahl, dr. Roller, Luksch, D'Elvert, dr. A. vitez Mühlwerth, Brunner, Sablik, Masaryk, dr. Pacák. — Burno odobravanje je zbudilo obvestilo, da je shod brzojavno pozdravilo bosansko in hercegovo učiteljstvo, želeč mu obilo uspeha in prosee podpore.

S tem zaključujemo poročilo o tem znamenitem zborovanju. Naša zadeva pride baje v parlamentu na vrsto, ko bo nagodba